

Stichting Broekerkerk - Jaarverslag 2022

Algemeen

Stichting Broekerkerk is opgericht in 2017. De kerkgemeenschap heeft het beheer en het onderhoud van de Sint Nicolaaskerk in 2018 overgedragen aan de Stichting Broeker Kerk. De stichting is sindsdien verantwoordelijk voor de instandhouding van de kerk.

Aan het begin van 2022 golden nog beperkingen als gevolg van het coronavirus. Het zomer- en het najaar-seizoen hebben daar in ieder geval niet onder te lijden gehad.

Wij zien afgelopen jaar als het jaar van de *Hoeders van de Kerk*, een groot kunstproject waarbij we vrijwilligers, donateurs en ambachtslieden, die samen het bijzondere kerkgebouw van Broek in stand houden, met een foto-expositie in de spotlights hebben gezet. Dorpsgenoot en fotograaf Tessa Posthuma de Boer maakte de foto's voor zowel de buiten- als de binnenexpositie. Op de gevels van de kerk hingen vanaf begin augustus tot begin oktober levensgrote portretten van achttien "hoeders". Voor binnen maakte Tessa foto's op kleiner formaat van hun favoriete plekken in en om de kerk. Deze foto's zijn tot slot van de tentoonstelling geveild. Ter gelegenheid van deze expositie heeft de Stichting het boek *Hoeders van de kerk* uitgegeven, waarin naast foto's ook interviews met de geportretteerden zijn opgenomen en een overzicht van de historie van de kerk.

Strategische richting Stichting Broekerkerk 2021-2025

Het bestuur formuleerde nieuwe beleidsdoelen in de notitie *Stip op de horizon*. Het gaat om het intensiveren van de fondsenwerving voor instandhouding en restauratie van het gebouw, om het creëren van nieuwe faciliteiten en om verduurzaming. Tevens willen we de culturele activiteiten uitbreiden. Voortvloeiend hieruit zijn we op zoek naar nieuwe manieren om werkkraft aan ons te binden door bijvoorbeeld meer mogelijkheden te bieden aan Broekers die incidenteel willen meewerken, in plaats van in een vast vrijwilligers verband.

Contacten met 'stakeholders'

Gemeente Waterland

Met de Gemeente waren er de gebruikelijke contacten. De burgemeester, Marian van der Weele, heeft zich met succes ingezet voor het verder brengen van de discussie met betrekking tot het Kerkplein. Wethouder Astrid van de Weijenberg opende de tentoonstelling *Hoeders van de kerk*. Komende jaren is nauw contact nodig met de Gemeente over de planning van het onderhoud aan de toren en over de Kerkenvisie die de Gemeente, net als andere gemeenten, bezig is op te stellen. Als "uitloperij" van corona mochten we net als andere horecagelegenheden in Waterland, tijdens de zomer in afwijking van de vergunning een tweetal extra tafels plaatsen. Die zijn intensief gebruikt.

Kerkgemeenschap

Regulier jaarlijks overleg was er met een vertegenwoordiging van het kerkbestuur en ook tussendoor weten we elkaar goed te vinden. De fusie van de kerken in Broek en Zuiderwoude/Uitdam heeft in de loop van het jaar 2022 haar beslag gekregen. De kerkdiensten zijn hierdoor afwisselend in Broek en Zuiderwoude. De wekelijkse oefenavond van de cantorij van de Broeker Kerk is gewijzigd. De cantorij oefent op maandag in de kerk van Zuiderwoude. Dominee Charlotte Kremer, die met de fusie van de kerken ook dominee in Broek werd, verhuist begin 2023 naar Edam. De gefuseerde kerkelijke gemeente moet op zoek naar een opvolger. Wij hadden een fijn contact met Charlotte Kremer en zijn

haar dankbaar voor de mooie initiatieven die zij in Broek heeft genomen, zoals de *Lichtjesticht* in december.

Kerkplein bureu

We voerden in mei weer het reguliere overleg met de bureu. Zij zetten zich inmiddels op verschillende manieren in voor het onderhoud van het Kerkplein en daar zijn we hen zeer dankbaar voor. Bijvoorbeeld heeft een van de bureu het ooit door de Rabobank geschonken houten bankje rondom de boom op het plein opgeknapt. Het hele Kerkplein kreeg groot onderhoud, aangeboden door een andere buurman. Daarbij zijn de leibomen gesnoeid en alle houten palen rondom het plein werden stevig onder handen genomen.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond eind 2022 uit de volgende leden:

Marius Josephus Jitta, voorzitter

Laurens Winkel penningmeester, voorgedragen door de diaconie van de Protestantse Gemeente

Marieke Maars secretaris, voorgedragen door de stichting Broeker Gemeenschap

Klaas Valk, voorgedragen door de kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente

Eliane Attinger, Annemarieke de Boer en Eduard van Holst Pellekaan, leden

Begin 2022 trad Robert Zaal terug omdat zijn professionele werkzaamheden wijzigden. Robert was vanaf de oprichting van de stichting voorzitter en heeft die bekwaam door de eerste jaren geleid. Marius heeft het voorzitterschap van hem overgenomen. In maart kwamen Annemarieke en Eduard als twee nieuwe enthousiaste leden het bestuur versterken. Eind 2022 trad Sabine Boerema af. Het bestuur is blij dat Sabine als lid van het cultuurgilde bij de organisatie van activiteiten in de kerk betrokken blijft.

Het bestuur kwam een tiental keren bij elkaar.

Financiële middelen

De stichting verwerft middelen uit drie bronnen: verhuur en exploitatie, subsidies (met name voor groot onderhoud) en giften van de lokale gemeenschap.

1. Bij verhuur gaat het om structureel verhuur aan gebruikers en om incidentele verhuur voor evenementen. Met de kerkgemeenschap zijn afspraken gemaakt over de vergoeding die zij betaalt voor het gebruik. In verband met de fusie van de kerkelijke gemeente Broek in Waterland met de kerkelijke gemeente in Zuiderwoude en Uitdam, is de frequentie van de kerkdiensten in Broek gewijzigd naar in principe eens in de twee weken. De Stichting is de kerkelijke gemeente erkentelijk voor het feit dat dit niet tot een vermindering van de financiële bijdrage aan de Stichting heeft geleid.

Exploitatie betreft de horeca. Daartoe zijn de benodigde vergunningen verleend. Er zijn afspraken gemaakt met de omwonenden over omvang, plaats en aard van de horeca-activiteiten. Uit de exploitatie van de horeca ontvangt de Stichting een aan de omzet gerelateerde vergoeding.

2. Bij subsidies gaat het om bijdragen van het Rijk en de provincie Noord-Holland. Van het Rijk ontvangen wij een instandhouding subsidie voor een periode van zes jaar, vanuit de *Subsidieregeling*

Instandhouding Monumenten (SIM), één van de regelingen die onder de Erfgoedwet hangen. Deze SIM-gelden moet de ontvanger matchen met hetzelfde bedrag aan eigen middelen. Ook de provincie Noord-Holland heeft in 2022 een subsidie verstrekt, bedoeld voor de werkzaamheden aan de noordgevel. De subsidie van de provincie wordt door het Rijk als “eigen” middelen van de stichting aangemerkt. Dat betekent dat we dat bedrag mogen gebruiken om de SIM-subsidie te matchen. Het voordeel is dat daardoor donaties in belangrijke mate gebruikt kunnen worden voor het uitvoeren van werkzaamheden die volgens Rijk en provincie “niet subsidiabel” zijn, zoals bijvoorbeeld vernieuwing van de elektra of het pleisterwerk etc.

3. Bij giften gaat het om donaties met een structureel of een incidenteel karakter. Voor de werving van deze giften heeft zich ook in 2022 het Steunpilarengilde succesvol ingezet.

Het financiële jaarverslag is in mei 2023 door het bestuur vastgesteld. Het is als bijlage bij dit jaarverslag gevoegd.

Koster & de kerk

Nadat de corona beperkingen waren opgeheven hebben Marieke Kuen en Wouter Jesse van Koster & de kerk met de prachtige zomer in 2022 een goed seizoen gedraaid. Het Kerkplein is voor fietsers en wandelaars een prettige pleisterplaats. Ook vonden er weer begrafenissen en bruiloften plaats en kwam de culturele verhuur weer op gang.

Activiteiten

Het cultuurgilde moest eerst vanwege corona beperkingen enkele reeds geplande activiteiten verschuiven, maar vanaf het voorjaar konden we los. We kijken terug op een mooi cultureel programma.

Op 6 maart vertelde Jessica Broekhuis, schrijfster van het boek *STOP-het verdriet van een verslaving*, over haar leven als drugsverslaafde, deels apart voor jongeren, deels voor de ouders. Het jaarlijkse concert voor onze steunpilaren vond plaats op 3 april. Voor een volle kerk traden Carel Kraayenhof en Leoni Jansen op met het programma *Melancholie uit de polder*. Op 10 april zong het Noordkoor en op 26 april hield Marcia Luyten n.a.v. haar boek *Moederland* een lezing over de jonge jaren van Máxima. Maarten Frankenhuis gaf aansluitend op de Nationale Dodenherdenking op 4 mei de lezing *Artis in Oorlogstijd*, in het kader van Theater na de Dam. Gitarist Jan Wouter Oostenrijk speelde op 10 mei in *Traveling East* zijn eigen composities. Op 22 mei konden kinderen en ouders mee op excursie met Jaap Vermeiden en Loes van der Putten, op zoek naar de vogel top 10 rondom Broek.

Begin augustus opende de buitententoonstelling *Hoeders van de kerk* en sloten we af met de ‘finissage’ op 2 oktober. Dit ging gepaard met de opening van het culturele winterseizoen. Bij die gelegenheid zijn de foto’s van het kerkinterieur (Tessa Posthuma de Boer) door Dianne Liesker geveld. FietsDJ Marcel Barlag luisterde de bijeenkomst muzikaal op.

De echte aftrap van het winterseizoen vond op 25 oktober plaats met de voorstelling *Literair Variété* door Ivo de Wijs en Pieter Nieuwint. De nieuwe serie klassieke concerten met toptalenten van (en in samenwerking mét) het Conservatorium Amsterdam begon op 20 november. Duo Era beet de spits af met de Oekraïense Khrystyna Kulchynska op cello en de Italiaanse harpiste Dafne Paris. Op 24 november zong het publiek zelf onder leiding van Jan Kortie in het programma *Stembevrijding*.

Zoals ieder jaar organiseerde het tentoonstellingsgilde tussen april en oktober om de zes weken nieuwe tentoonstellingen. Jan Baas begon met *Reizen op Papier*, gevolgd door Judith Dubois met *Oude en nieuwe helden van (de) aarde*, met onder meer een speciaal voor de expositie gemaakt portret van de Oekraïense president Zelensky. De opbrengst van dat schilderij ging naar giro 555. Hierna kwam een dubbelexpositie met werk van Nora van Klingeren en Ina Brekelmans, en als laatste waren schilderijen van Marion Rijnders en Ellen Röst te zien. De kerk was op 26/27 mei een van de locaties van de *Kunstroute*. Op 26 november vond onder het motto *Kunst met een kus - Pareltjes voor de feestdagen* een goed bezochte kunstmarkt plaats waar kunstenaars uit Broek en omgeving werk verkochten.

De Boekentafel in de kerk was de hele zomer open, terwijl ook de Rommelmarkt weer plaats kon vinden. Beide activiteiten leverden een mooie opbrengst op.

Naast de Stichting ontplooiden ook de kerkgemeente, de koren, de Broeker Gemeenschap, Broekelicious en Theatervereniging Neeltje Pater diverse activiteiten.

Vrijwilligers in Gildes

De stichting kan een beroep doen op een grote groep vrijwilligers die in 'gildes' zijn georganiseerd, bijvoorbeeld op het gebied van onderhoud en schoonmaak, culturele activiteiten (exposities, concerten, theatervoorstellingen, historie) en fondsenwerving. De gildes zijn gevormd door de vrijwilligers die reeds binnen de kerk actief waren en door nieuwe, door de stichting geworven leden. Gildes werken zo veel mogelijk zelfstandig en worden waar nodig door het bestuur ondersteund. Zoals het geval is bij het bestuur is ook bij verschillende gildes sprake van een geleidelijke overdracht van de werkzaamheden aan nieuwe leden. Dit leidt naast continuering van bestaande activiteiten tot nieuwe impulsen en uitbreiding van het aanbod van activiteiten. Ook in 2022 hebben vrijwilligers klein onderhoud gepleegd, schoongemaakt en geschilderd, was de Boekentafel dagelijks open en is weer een druk bezochte Rommelmarkt gehouden.

Het Communicatiegilde informeerde iedereen over de voortgang van het onderhoud, culturele activiteiten en ander nieuws. De kanalen zijn: website, Nieuwsbrief, Facebook en losse flyers voor de evenementen. Ook verschenen onze berichten regelmatig in de (publicatie) Broeker Gemeenschap. De tentoonstellingen *Hoeders van de Kerk* kregen in de regionale pers veel aandacht. Om nieuwe vrijwilligers en helpers te werven is in het voorjaar een speciale flyer gemaakt en gedistribueerd. Op uitnodiging van de VBMK (Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen) is in de zomer een podcast over de Broeker kerk gemaakt. We zijn er trots op dat de Broeker kerk naast de Laurenskerk in Rotterdam en de Grote Kerk in Naarden een van de drie voorbeelden is van de verschillende manieren waarop kerkgebouwen een toekomst kan worden gegeven.

Het Steunpilarengilde organiseerde in november een succesvol fundraising dinner onder de jongere garde Broekers en bedrijven in Broek. In september was de traditionele high-tea voor steunberen. Met de donaties kan de Stichting zowel over de in het kader van de subsidieregeling voor groot onderhoud noodzakelijke eigen middelen beschikken als culturele activiteiten in de kerk financieren.

Onze vrijwilligers nodigden we op 10 november uit voor de jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst met als gast Brigitte Linskens (oud bestuurder van de VBMK). Zij vertelde over het werk van de VBMK, het bestuur informeerde de aanwezigen over het reilen en zeilen van de stichting. Op 17 december waren alle vrijwilligers welkom voor koffie&taart onder de enorme kerstboom in de kerk.

Instandhouding gebouw

In het kader van het groot onderhoud van de kerk zijn in februari de werkzaamheden aan de oostgevel afgerond. In november is vervolgens de noordgevel van de kerk onder handen genomen. Inmiddels is ook die klus geklaard door Reno-Dijk. Een mijlpaal is bereikt: de kerk is (bijna) rondom wind- en waterdicht. De Stichting is buitengewoon gelukkig met de begeleiding door Peter de Vries (Bureau BAK) en dorpsgenoot Allard Meine Jansen. Het bestuur is ook de omwonenden erkentelijk voor het geduld dat zij hebben gehad met de onvermijdelijke overlast.

De volgende fase van renovatie en onderhoud kan pas plaatsvinden wanneer de Gemeente begint met herstelwerkzaamheden aan de toren. Zij is eigenaar. Inmiddels zijn meetpunten geïnstalleerd die de toren 'in de gaten houden', als opmaat naar renovatie. Pas daarna kan de Stichting beginnen met bijvoorbeeld het pleisterwerk aan de binnenzijde of de kosterij/westgevel.

Duurzaamheid en energiebesparende maatregelen

In januari ondertekende de stichting een intentieverklaring, op grond waarvan het Rijk en de provincie Noord-Holland uren ter beschikking stellen om uitgebreid duurzaamheidsonderzoek naar het kerkgebouw te laten doen, door bureau De Groene Grachten uit Amsterdam. Deze organisatie is gespecialiseerd in onderzoek naar verduurzaming van historische gebouwen. De adviezen uit hun rapport dat er inmiddels ligt, zijn deels opgevolgd. In 2022 zijn alvast de verwarmingsketels vervangen door energiezuiniger en op afstand bedienbare apparatuur. Tegelijkertijd is ook de vloerverwarming die in een deel van de kerk aanwezig is, doorgespoeld. De nieuwe apparatuur heeft als bijkomend voordeel dat de verwarming beter gepland kan worden. Vanwege de hoge energiekosten hebben we besloten om de verwarming minder hoog op te stoken. Om te voorkomen dat bezoekers het koud zouden hebben, liggen 140 fleecedeckens klaar bij de ingang. De stichting probeert ook om activiteiten zo veel mogelijk te plannen op de zondagen waarop er kerkdiensten gehouden worden.

Veiligheidsplan

In 2021 is een risico-inventarisatie kerkgebouw gemaakt, volgens het handboek VBMK (Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen). Het 'veiligheidsplan' dat daaruit voortvloeide wordt door het bestuur eens per jaar geüpdatet.